

SADRŽAJ

- 11 PREGOVOR
- 15 IZMJENE I DOPUNE PROSTORNO PLANSKE DOKUMENTACIJE — ISTINSKI PROBLEMI LOKALNE SAMOUPRAVE UPRAVLJANJA I RAZVOJA GRADA (2012.)
- 22 PLANERSKI PRISTUP — POLAZIŠTE PROSTORNOGA UREĐENJA TERITORIJA (2013.)
- 31 PLANSKO USMJERENJE RAZVOJA — GRADSKO SREDIŠTE (2014.)
- 39 ISKUSTVO PRIMJENE PLANA — INTEGRACIJA URBANOGA PODRUČJA PRIOBALJA (2015.)
- 47 PROSTORNE DOKTRINE — UTJECAJ FORMIRANJA URBANE AGLOMERACIJE OSIJEK, DUNAVSKO-PANONSKE REGIJE (DuPaR) (2016.)
- 55 UVJETOVANI GRADSKI OBLICI — PRESTRUKTURIRANJE SREDIŠNJE ZONE ZAGREBA UZDUŽ VELIKE OSOVINE SJEVER-JUG (2016.)
- 61 URBANI KRAJOLIK — U POSTSOCIJALISTIČKOM RAZDOBLJU (2017.)
- 67 UPRAVLJANJE POST- INDUSTRIJSKIM GRADOM — U KONTEKSTU EUROPSKE UNIJE (2018.)
- 76 TERAZIJSKA TERASA — RAZVOJNA OSOVINA CENTRA BEOGRADA (2018.)
- 88 ELEMENTI TRIJU PLANERSKIH ŠKOLA — POGLED IZ ZAGREBA, LJUBLJANE I BEOGRADA (2019.)
- 100 (RE)KREACIJA GRADSKOGA CENTRA — PRIMJENOM „BLOK CENTRA 3“ U OSIJEKU (2019.)
- 110 URBANISTIČKI ZNAKOVI NOVOGA BEOGRADA — SKLADNOST ILI KAOTIČNOST U RAZMJERU PLANIRANOGA I SPONTANOGA (2020.)
- 122 SREDNJOROČNI AKTI STRATEŠKOGA PLANIRANJA — ZAKLJUČNO PROMIŠLJANJE KONCEPTA GRADA (2020.)
- 139 SUMMARY
- 149 IZVORI PRILOGA
- 153 KAZALO IMENA
- 159 BIOGRAFIJA AUTORA

Pored radova je navedeno gdje su pojedini radovi ranije objavljeni ili izneseni.

branoga predijela grada omogućuje usmjerenu plansku zaštitu⁴⁰. Podjela novih načina i oblika prostorne integracije u praksi se iskazuje sa zajedničkim karakterističnim identitetom u odnosu na druge gradove.⁴¹ Za istraživanje predmetne teme značajni postaju pojedini elementi gradske forme i odnosi među njima:

- prepoznata očuvana struktura središta grada i formirani novi dio središnjice grada,
- ukupna cjelovita struktura središta grada integrirana u postojeću strukturu grada.

Nakon takvih provedenih analiza uz pretpostavljene kriterije integracije mogu se uvidjeti prednosti kvalitetnoga koncepta i prilike koje iz njega proizlaze.

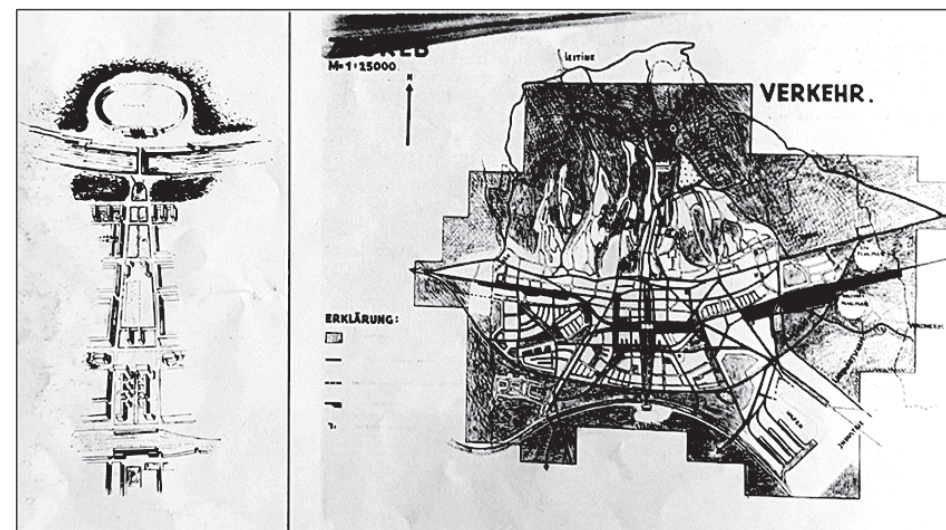
IDENTITET KOJI SE STRUKTURIRA I FORMIRA U POSTOJEĆIM OKOLNOSTIMA

Tijekom vremenskoga protegnuća i financijski usitnjenih investitora i korisnika, plan središta grada na toj osovini, ne razvija se krivnjom urbanizma koji predviđa kreaciju kompleksnoga središta „velikoga stila“. Zagreb za takovo središte⁴² složene i jedinstvene, arhitektonski definirane koncepcije i strukture, nema mogućnosti. Motiv analize stanja i pojedinih skica nastaje u našoj podsvijesti da bi, takav začet, pažljivo s racionalnim intervencijama utemeljenim na obradi oblikovanja, razvio i likovno bolje artikulirao stvarnost. Neophodna je buduća korekcija velike zablude u praznini i nevolji središnje osovine u Zagrebu jer konačno moguće rješenje, bez istraživanja, nudi danas sveuvidan, autističan i nefunkcionalni prostor. Prestrukturiranje središnje zone Zagreba, uzduž jedne velike osovine sjever – jug, potrebno je planskim mjerama očistiti od jedne nefunkcionalne navlake i ustrajati u njenoj specifičnoj prepoznatljivosti. Ovaj istraživački rad potiče na mogućnost primjene teme i na druge gradove u okruženju koji su se našli pod utjecajem moderne, simbolizma i postmoderne. Sa svrhom, kako bi se izbjegle daljnje degradacijske utjecajne pojave i procesa, potrebno je obrazlagati nova istraživanja složene transformacije i integracije javnoga prostora delikatnoga dualiteta.

⁴⁰ Maroević, (2000, 77): »/.../Novi urbanitet slijedeći zasade modernog urbanizma, rastakao je povijesnu gradsku strukturu, a vitalni gradski sadržaji napuštali su povijesne gradske strukture prepuštajući ih propadanju/.../«.

⁴¹ Maroević, (2002, 53): »/.../Urbanističko rješenje budućeg središta dao je niz prijedloga kako Savu integrirati u Zagreb, proteći će još dosta vremena dok grad stvarno ne dođe do savskih obala. Zagreb je pedesetih godina preskočio Savu i da je na drugoj obali niknuo novi grad/.../«.

⁴² Marinović, Uzelac, (1986, 160): »/.../Što iz toga proizlazi? Ne tvrdnja da se grad nije smjelo izgrađivati i prema jugu ali se to nije smjelo poduzimati na način kako se to čini od regulatorne osnove iz 1936., na temelju natječaja iz 1930. i na način na koji je to bilo potvrđeno urbanističkim planom 1953., urbanističkim programom 1963. i GUP-om 1971. Godine. Graditi grad je postao nekakav modni slogan, grad se ne „gradi“, on se sam „razvija“, „raste“, „formira se“ postupno. Tom je postupnom razvitku „gradnja“ samo posljednji i vanjski izraz, ona je posljedica, a ne uzrok rasta grada/.../«.

Slika 9: Grad Zagreb – plan grada i prijedlog rekonstrukcije centralne osi „Međunarodni natječaj za generalnu regulatornu osnovu grada Zagreba“, 1930/31. god. Autori: Haffner, R., Mayer, H., otkup, (Izvor: Čip 1/1984 (370), Zagreb, str.28)

Slika 10: Grad Zagreb - Donji grad, Lenucijeva zelena potkova, pogled od Zrinjevca ka Praškoj ulici, (Foto: autor, 2018).

Slika 13. Mišćević, R. 1965. Prilog- Osijek –idejna studija Generalnog urbanističkog plana – zonski plan Urbanistički institut SR Hrvatske.

Slika 14. Mišćević, R., 1975. GUP Osijek 2000 Plan namjene površina, Centri. Urbanistički plan Osijek 2000, Skupština općine Osijek, Urbanistički institut SR Hrvatske 1975. na osnovu Programa i pretkonceptije urbanističkog plana Osijeka iz 1973. godine

Slika 15. Mihelić, M., / Mišćević, R. 1967/70. Robna kuća „Prehrana“ i stambeno poslovni objekt, blok Centar, Osijek.

REFERENCE

- AMBRUŠ, V., (1988/89.), Osijek na prijelazu u 20. stoljeće. (ur.) Zlamalik, V., 1988/89, Peristol, zbornik radova za povijest umjetnosti, 5. kongres saveza društava povjesničara umjetnosti SFRJ. Društvo povjesničara umjetnosti. Zagreb, Br. 31-32.
- CUPEC, S., MUSOVIĆ, M., (1996.), Od turskog do suvremenog Osijeka. Građevinarstvo, urbanizam, arhitektura, Prostorni razvoj grada. Martinčić, J.,(ur.) Zavod za znanstveni rad HAZU u Osijeku, Gradsko poglavarstvo Osijek, Šk. k. Zagreb.
- DUSPARIĆ, V., (1996.), Od turskog do suvremenog Osijeka. Urbanistički razvoj. Martinčić, J.,(ur.) Zavod za znanstveni rad HAZU u Osijeku, Gradsko poglavarstvo Osijek, Šk. k. Zagreb.
- JUKIĆ, T., PEGAN, S., (2006.), Urbanistički razvoj i transformacija Osijeka 1918.-1945. Osječka arhitektura 1918.-1945. HAZU, Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku (ur.) Martinčić, J., Hackenberger, D., Osijek, str. 35-52.
- MIŠĆEVIĆ, R., (1965.), Osijek – urbanistički plan. Prilog Osijek – idejna studija Generalnog urbanističkog plana – zonski plan Općinska skupština Osijek. Urbanistički institut SR Hrvatske. Zagreb.
- MIŠĆEVIĆ, R., (1975.), Urbanistički plan Osijek 2000, GUP Osijek 2000, Skupština općine Osijek, Urbanistički institut SR Hrvatske. Zagreb.
- MUŠIĆ, V., B., (1983.), Naši novi gradovi u gradovima, Razmišljanja u povodu novosadskog i osječkog urbanističkog natječaja. Čip 7/1983 (364). Zagreb.
- PRELOG, M., (1984-1985.), Zakašnjeli spomen jedne godišnjice – Atenska povelja (1933-1983). (ur.) Hrzić, M., Zagreb, Arhitektura. Časopis Saveza arhitekata Hrvatske, CIAM. Br. 189-195.
- SEISSEL, J. (1949.), Osijek – regulaciona osnova novog centralnog dijela grada, Arhitektura 18-22, god. II (ur.) Šegvić, N., Savez društva inženjera i tehničara FNRJ. Urbanistički institut Hrvatske. Zagreb.
- SILADIN, B., (1994.), Natječaji, Središte Osijeka, ČIP, (ur. Laslo, A.), godina XXXI, Broj 7-8 1994. (482-483). Zagreb.
- VENTURINI, D., (1968.), Robna kuća „Prehrana“ u Osijeku, 27-33, (12) „Arhitektura“ 97-98, Savez arhitekata Hrvatske, (ur.) Delfin, V. Zagreb.
- VUKIĆ, F., (1995-1996.), Natječaj European Hrvatska, GRADITI GRAD PREKO GRADA, idejno urbanističko rješenje prostora nove putničke luke poduzeća „Tranzit“ u Osijeku. European – 4, E4.CRO
Urbanistički plan uređenja središta Osijeka („Službeni glasnik“ Grada Osijeka broj 7/00, 5/02, 6/04 i 3/12).

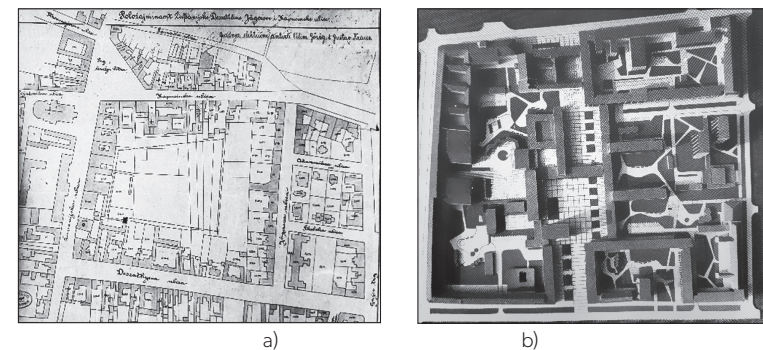

AMBRUŠ, D., (2018.), Upravljanje post-industrijskim gradom – u kontekstu Europske unije. Lokalna samouprava u planiranju i uređenju prostora i naselja ; Geneze i perspektive prostornog razvoja. Filipović, D., Šantić, D., Marić, M. (ur.), Asocijacija prostornih planera Srbije, Univerzitet u Beogradu Geografski fakultet, Beograd. Trebinje. str. 405-413.

Glavna karakteristika promijenjenih odnosa u urbanističkom planiranju je sve veći utjecaj krairanja privatnoga sektora jer budući privatni sektor ima sve više utjecaja kreirati javnu urbanu politiku, posebice ostvarivati privatne interese pri izgradnji velikih urbanih projekata. Radosavljić, (2014: 145) u svezi toga kaže da: „strateške gradske lokacije ostaju neizgrađene, iako su planskim dokumentima predviđene za izgradnju, čak i u slučaju kada su završeni urbanističko-arhitektonski natječaji i privatni sektor ima izrađene projekte.“ Istraženi primjer zorno ukazuje da se na predmetnoj lokaciji u vremenskim razdobljima od desetljeća do desetljeća ponavljaju urbanističke teme i aktivnosti s različitim novim ili starim idejama o privođenju namjena, područja gradskoga središta, kada njihova integriranost ukazuje vrijednost cjeline grada i spoznaje razliku prema kasnijim urbanističkim rješenjima izrađenim u post-industrijskom gradu. Približavanje današnjem vremenu, razlikom ranijih urbanističkih rješenja, recentni su urbanistički radovi karakteristično fragmentirani sa suženim granicama obuhvata i područjem teritorija, ne sagledavajući kontekst i kontinuitet urbanističkoga uređenja središta grada Osijeka. Trendovi suvremenog urbanističkoga razmišljanja, u post-industrijskom gradu, previše se ograničavaju na pojedine čestice u gradskoj središnjici. Tijekom dvadesetoga stoljeća iznutra su se provodili urbanistički planovi koji su predstavljali vrhunac materijalizacije prostornih kompozicija svoga doba, nakon čega su uslijedile, u tranzicijskom razdoblju prijelomna vremena, interpretacije „kodifikacije“ grada. Uslijed sve brojnijih opasnosti u budućnosti je potreban kvalitetno provedivi urbanistički plan integracije „Blok Centar 1“, „Blok Centra 2“ i „Blok Centra 3“ kao jedinstveni „Blok Centar“ koji uvažava kontekst i osobitost grada. Opisani uzorak je značajan u planskim ciljevima budućnosti jer u strateškom razvoju europskoga grada, prepoznate „specifične strukture“ postaju novostvorene vrijednosti u koncepciji planiranja i razvoja „Blok Centra 3“; dijela jedinstvenoga središta grada Osijeka.

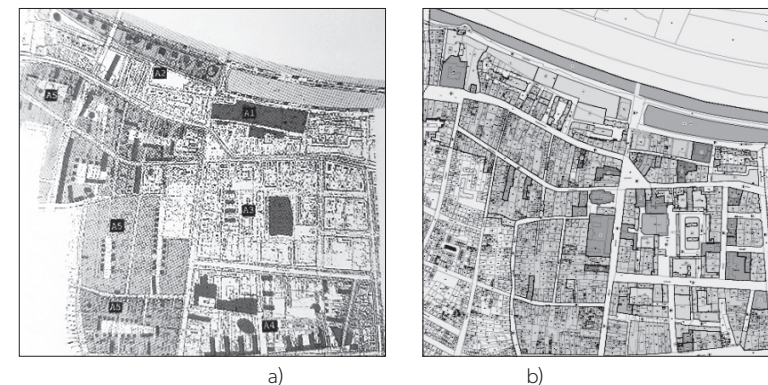
Slika 25. Grad Osijek – panorama, pogled od Gornjeg grada ka „Lučkom polju“ pored rijeke Drave i Tvrđi, oko 1900. god. (Izvor: privatna zbirka Ambruš, V.).

Slika 26 a,b. Grad Osijek – plan historijskog centra a) Položajni nacrt starog bloka Županijske, Deszathyeve, Jägerove i Kapucinske ulice, 1919. god. b) Urbanistički projekt rekonstrukcije gradskoga centra 1967/ 68. (kompleks bloka „Centar“); maketa: Balaško, I. (Izvor: Mišćević, R., 1965. Osijek-urbanistički plan, str .34).

Slika 27. Grad Osijek – Morfologija centralnog gradskoga prostora, pješačke površine. Autori: Musović, M., Dusparić, V., Dujmović, B., (Izvor: Hebar, Z., 1986. blok Centar II u Osijeku Čip 6/1986 (399), Zagreb, p.14)

Slika 28 a,b. Grad Osijek – plan uređenja središta Osijeka a) prvonagrađeni natječajni rad: autori Bradić, S., Nizić, I., Bradić, D., Bradić, D., b) Urbanistički plan uređenja središta Osijeka, izrađen po konceptu prethodnog rada, ID iz 2017. („Službeni glasnik“ Grada Osijeka broj 7/00, 5/02, 6/04, 3/12).